

Υπόθεση C-112/24

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

12 Φεβρουαρίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Najwyższy (Πολωνία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

11 Ιανουαρίου 2024

Αιτών:

L.S.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αίτηση του συνηγόρου υπεράσπισης δικαστή ενός sąd rejonowy (επαρχιακού δικαστηρίου) σε υπόθεση με αντικείμενο τον έλεγχο του αν δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), ο οποίος μετέχει σε δικαστικό σχηματισμό στον οποίο έχει ανατεθεί η εκδίκαση πειθαρχικής δίωξης σε βάρος δικαστή τακτικού δικαστηρίου, πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ελέγχου της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας δικαστή, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί στο εθνικό δίκαιο – Προδικαστικά ερωτήματα υποβαλλόμενα σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

Προδικαστικά ερωτήματα

I. Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης [για την] Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, παράγραφοι 1 και 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι:

1) το εθνικό Ανώτατο Δικαστήριο, όταν κρίνει επί ειδικής διαδικασίας που κινήθηκε κατόπιν αιτήσεως ενδιαφερομένου διαδίκου για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου –που κληρώθηκε σε σύνθεση δικαστικού σχηματισμού που εκδικάζει πειθαρχική δίωξη σε βάρος δικαστή τακτικού δικαστηρίου– πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, έχει υποχρέωση να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν ο εν λόγω δικαστικός σχηματισμός του οποίου τα μέλη κληρώθηκαν μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου συνιστά επίσης δικαστήριο «που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως»;

2) όταν η αίτηση για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας βασίζεται στον ισχυρισμό ότι ο εν λόγω δικαστής διορίστηκε στη θέση αυτή στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού, δεν μπορούν να μετέχουν στην πενταμελή σύνθεση που κληρώνεται μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την εκδίκαση της υπόθεσης δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου οι οποίοι διορίστηκαν στο πλαίσιο της ίδιας πλημμελούς διαδικασίας, καθότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μια τέτοια σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως;

3) όταν, σε υπόθεση με αντικείμενο τον έλεγχο του αν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου ο οποίος μετέχει σε δικαστικό σχηματισμό (που εκδικάζει πειθαρχική δίωξη σε βάρος δικαστή τακτικού δικαστηρίου), αποδεικνύεται από τον αιτούντα διάδικο ότι, λόγω των (θεμελιωδών) πλημμελειών που ενείχε η διαδικασία διορισμού του εν λόγω δικαστή στο Ανώτατο Δικαστήριο, η σύνθεση που κληρώθηκε για την εκδίκαση της υπόθεσης δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, τότε, για την κρίση επί της αίτησης ελέγχου (του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας), παρέλκει η προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο εξέταση της συμπεριφοράς του δικαστή κατόπιν του διορισμού του, καθώς και της φύσης της πειθαρχικής διαδικασίας, και, κατά συνέπεια, το γεγονός ότι στην αίτηση δεν μνημονεύονται περιστάσεις που ανάγονται στη συμπεριφορά του εν λόγω δικαστή κατόπιν του διορισμού του στο Ανώτατο Δικαστήριο, δεν πρέπει να συνιστά βάση για την απόρριψη της αίτησης κατά τα οριζόμενα στο εθνικό δίκαιο [άρθρο 29, παράγραφος 10, του *ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym* (νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017 περί του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου))];

- Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο υπ' αριθ. I, σημείο 2, προδικαστικό ερώτημα,

II. Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, παράγραφοι 1 και 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι:

δικαστής ο οποίος μετέχει σε δικαστικό σχηματισμό που δικάζει επί αιτήσεως ελέγχου του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου (ο οποίος μετέχει σε δικαστικό σχηματισμό που εκδικάζει πειθαρχική δίωξη σε βάρος δικαστή τακτικού δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δύναται, πρώτον, να ζητήσει να εξαιρεθούν από τον εν λόγω δικαστικό σχηματισμό άλλος ή άλλοι από τους κληρωθέντες μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου δικαστές οι οποίοι διορίστηκαν στο Ανώτατο Δικαστήριο στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού, με συνέπεια να μην μπορεί να χαρακτηριστεί ο δικαστικός σχηματισμός στον οποίο αυτός (ή αυτοί) μετέχουν ως ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, και, δεύτερον, να ζητήσει το εν λόγω αίτημά του να μην εξεταστεί από δικαστή ο οποίος επίσης διορίστηκε στη θέση δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου στο πλαίσιο τέτοιας πλημμελούς διαδικασίας διορισμού;

III. Σε περίπτωση που επί του αιτήματος για το οποίο γίνεται λόγος στο υπ' αριθ. II προδικαστικό ερώτημα δεν εκδοθεί διάταξη του εθνικού δικαστηρίου, δύναται ο δικαστής που το υπέβαλε να αρνηθεί να μετάσχει στην εκδίκαση της υποθέσεως με αντικείμενο τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας ή υποχρεούται να συμμετάσχει στην έκδοση απόφασης σε κάθε περίπτωση, ώστε να επαφίεται στον διάδικο να αποφασίσει αν θα προσβάλει την απόφαση που θα εκδοθεί επικαλούμενος προσβολή του δικαιώματός του να εκδικαστεί η υπόθεσή του από δικαστήριο που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

IV. Όσον αφορά το ζήτημα αν είναι κακή η σύνθεση ολόκληρου του δικαστικού σχηματισμού –που ελέγχει το αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας–, ασκεί επιρροή, στο πλαίσιο του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ότι, από τα πέντε μέλη του συγκεκριμένου δικαστικού σχηματισμού, μόνο ένας δικαστής διορίστηκε ως δικαστής στο Ανώτατο Δικαστήριο στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού ή, αντιθέτως, σε μια τέτοια περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να προβεί κανονικά στην εκδίκαση της υπόθεσης και στην έκδοση απόφασης, δεδομένου ότι για την πλειοψηφία των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου που συμμετέχουν στην κληρωθείσα σύνθεση δεν συνέτρεξαν πλημμέλειες κατά τη διαδικασία διορισμού τους;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 4, παράγραφος 3, άρθρο 6, παράγραφος 1, άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο,

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 2, παράγραφος 1 και 2, άρθρο 267,

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47, πρώτο και δεύτερο εδάφιο.

Σχετικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982 (στο εξής: απόφαση Α.Κ.),

Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235,

Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Krajowa Rada Sadownictwa (Παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία), C-718/21, EU:C:2023:1015,

Απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Chronopost και La Poste/UFEX κ.λπ., C-341/06 P i C-342/06 P, EU:C:2008:375,

Απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Poplawski, C-573/17, EU:C:2019:530,

Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626,

Απόφαση της 22ας Μαΐου 2003, Connect Austria, C-462/99, EU:C:2003:297,

Απόφαση της 2ας Ιουνίου 2005, Koppensteiner, C-15/04, EU:C:2005:345,

Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα Έκτακτου Ελέγχου και Δημοσίων Υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798.

Σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Απόφαση της 22ας Ιουλίου 2021, Reczkowicz κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2022, αριθ. 1469/20, Advance Pharma sp. z o.o. κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2020, αριθ. 26374/18, G. Astradsson κατά Ισλανδίας,

Απόφαση της 7ης Μαΐου 2021, αριθ. 4907/18, Xero Flor sp. z o.o. κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2021, αριθ. 49868/19 και 57511/19, Dolińska-Ficek και Ozimek κατά Πολωνίας.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, άρθρο 45, παράγραφος 1,

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), άρθρο 10, παράγραφος 1, άρθρο 29, παράγραφοι 4, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 21, 24, άρθρο 22a, παράγραφος 1, άρθρο 26, παράγραφοι 2, 3, 4, άρθρο 73, παράγραφος 1,

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (νόμος της 27ης Ιουλίου 2001 περί των τακτικών δικαστηρίων), άρθρο 128,

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (νόμος της 6ης Ιουνίου 1997 περί Κώδικα Ποινικής Δικονομίας), άρθρο 30, παράγραφοι 1 και 2, άρθρο 41, παράγραφος 1, άρθρο 42, παράγραφος 1, άρθρο 534, παράγραφοι 1 και 2.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης αλληλεπικαλύπτονται, σε μεγάλο βαθμό, με τα πραγματικά περιστατικά στις υποθέσεις C-96/24 και C-103/24, κατά τα λοιπά δε, είναι παρόμοια με αυτά.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

Το σκεπτικό της παρούσας διατάξεως περί παραπομπής ταυτίζεται, ως επί το πλείστον, με το σκεπτικό του αιτούντος δικαστηρίου στις υποθέσεις C-96/24 και C-103/24, κατά τα λοιπά δε, είναι παρόμοιο με το σκεπτικό του στις εν λόγω υποθέσεις.